

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
seminišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Vabilo na naročbo.

Ob bližajočem se konci leta uljudno vabimo vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, da se zopet naročijo za leto 1881 ter nam še skušajo novih naročnikov pridobiti. Kdor ima s čim in hoče naše podvzetje podpirati z majhnim darom, naj pristopi med deležnike tiskovnega društva, da se nadomestijo tisti udje, ktere nam je smrt pobrala; dosedanje deležnike pa prosimo, da nam še naprej zvesti ostanejo in tako mogoče storijo nadalješnje prilaganje „Cerkvene priloge“. „Gospodarstvena priloga“ bode se tudi l. 1881 prilagala od kmetijske družbe štajerske. List bo torej donášal zopet dve prilogi — gotovo je „Slov. Gospodar“ uže radi tega najcenejši list, zelo primeren slovenskim kmetskim ljudem.

Deležnina znaša za celo leto 5 fl.

Naročnina za celo leto 3 fl.

„ pol leta 1 fl. 60 kr.

„ četrt leta — 80 kr.

Naročnina se nam naj blagovoljno po poštnih nakaznicah še ta mesec pošlje, da vemo, koliko naj prve številke tiskati damo.

Napiši se naj napišejo razločno in kdor je nov naročnik, naj to pristavi, dosedanji pa naj na nakaznico prilepijo tiskani napis.

Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Shod štajerskih županov in okrajnih načelnikov v Gradci.

Vso deželo Štajersko vznemiruje novica, da bodo zemljiščni posestniki vsled nove uravnave gruntne dače morali na leto po 434.000 več plačati. Nemški liberalci, ki so vse to zakrivili sami — kajti liberalci so l. 1869 postavili o uravnavi zemljiščnega davka sklenoli, liberalci so jo izpeljavali po okrajnih in deželnih komisijah ter potrošili 23 milijonov goldinarjev, liberalcev sedi v centralnej komisiji na Dunaji 33 zraven 3 konservativcev — pa hočejo krivnjo otresti na konservativne poslance. Zato pihajo in krilijo okolo sebe po svojih novinah pa tudi drugod, kakor da

bi znoreli. Pa zastoj se trudijo. Čem več kričijo, tem hitrej sprevidajo vsi ljudje, kam pes tace moli. Resnica prihaja tako silno, tako zmagonosno na dan, da bodo nemški liberalci polagomo pomiriti se in naposled osramočeni in pobiti moral omolkneti.

Prvi udarec jim je dal liberalni grof Henrik Attems, ki je poštenjak od glave do pet, te dni objavivši spis o novej uravnavi zemljiščnega davka ter odkritosrčno priznava, da je pretečemu pomnoženju gruntne davka pred vsem kriva postava, potem okrajne komisije, ki so čisti dohodek pri zemljiščih previsoko vcenile in previsoke tarife nastavile. Zanimiv spis objavimo prilično v „Slov. Gospodarji“. Dnes opomnimo le, da je grof H. Attemsov spis veliko pripomagal, da so v Gradec sklicani župani in okrajni načelniki tako lepo in modro zborovali, kakor nam vsake stranke listi poročajo. Ljudstva prišlo je toliko in od vseh krajev dežele, da je velika dvorana v deželnej hiši bila natlačena v nedeljo 19. dec. t. l. ob 11. uri dopoldne. Graški župan dr. Kienzl bil je izvoljen v predsednika, mariborski g. dr. Reiser v njegovega namestnika in g. Dettelbach v zapisnikarja. Ta naznani pred vsem, da je došlo 300 pritrjevalnih pisem, med temi tudi pismo deželnega poslanca g. Žolgarja. Dalje prečital je telegram državnih konservativnih in slovenskih poslancev, ki obžaljujejo, da jim radi državnega zbora ni mogoče priti na shod v Gradec, vendar zagotavljajo, da bodo vsi vkup in vzajemno s vsemi postavnimi sredstvi delali na to, da se preteče preobloženje štajerskih zemljiščnih posestnikov zabrani. Telegram podpisali so gg. poslanci: Bärnfeind, Karneri, Falke, Forregger, baron Goedel, Hakelberg, Heilsberg, Herman, Karlon, princ Alojz Lichtenstein, princ Alfred Lichtenstein, Lohninger, Magg, Pauer, Portugall, Posch, Walterskirchen, Würmbrand, Zschok. Iz tega pa je vsakemu, kdor ni hudoben in nalašč slep, jasno kot beli den, da tukaj vsi poslanci, konservativni z liberalnimi vred, deželo Štajersko branijo zoper pomnoženje grunt-

nega davka. Princ Alojz Lichtenstein je isto poudarjal še v posebnem dopisu. Navzoči so pomen skupnega postopanja vseh poslancev takoj sprevideli in prečitane telegrame in dopisa pozdravili z živahnim klicanjem: bravo, bravo in z rokloplaskanjem.

Znamenit, podučljiv in odločiven bil je govor g. Krepeža, predsednika kupčijske in obrtniške zbornice v Gradci. Ta izvrstni mož je mirno in prepričevalno dokazal, da nam preti velika nesreča za kmetijski stan. „V starem katastru je čisti dohodek vsega zemljišča na Štajerskem nastavljen na 7,654.000 fl., v novem katastru pa na 12,861.000 gold., ker so cenilne komisije vse previsoko ocenile. Zato nam niti centralna komisija več znatno pomagati ne more. Akoravno je ta odbila 1,641.000 gld., ostane še vsakako 11,220.000 gold. nastavljenega čistega dohodka. Od tega bodo sedaj računili gruntno dačo — se ve veliko večjo od prejšnje. Zadelo bo posestnike 25% več, t. j. kdor je 100 gld. do sedaj davka gruntne imel, ta bo dobil 125 gld. naračunjenih. Krivi tega niso ne sedanji državni poslanci, ne možje v centralni komisiji — krivi smo sami, krivi so zaupni naši možje, ki so v cenilnih komisijah sedeli, pa nam vse previsoko ocenili. Sedaj nam ne preostaja druga, nego da skesani na lastne prsi trkamo in prosit idemo. Zato nasvetujem, naj gg. odborniki, ki so denešnji shod sklicali, določijo vsem okrajnim zastopom, vsem srenjam štajerskim 2 prošnji v podpisovanje: prva bodi namenjena visokemu ministerstvu, druga pa državnemu zboru, da se nam itak že veliki gruntni davek ne pomnoži.“ Njegov predlog bil je enoglasno in navdušeno sprejet. G. Dettelbach je še dostavil željo, naj se Slovincem določi slovenski sestavljeni prošnji v podpisovanje. To je bilo z živahnim odobravanjem sprejeto. Jednako tudi nasvet g. Vogelnja, naj se govor g. Krepežev objavi v vseh novinah štajerskih. Tukaj se oglasi g. Steiner, župan ljutomerski, ter želi, naj se g. Krepežev govor tudi na slovenski jezik preloži in priobči v „Slov. Gospodarji“, ker je ta list med kmetijskim ljudstvom na spodnjem Štajerskem najbolj razširjen. Nasvet bil je tudi z odobravanjem sprejet.*) Kmalu potem je g. predsednik shod sklenil z željo, naj bi mu ne zmanjkalo zaželenega uspeha, marveč posrečilo Štajersko obraniti žalostnih nasledkov nove uravnave zemljiščenega davka. Isto želi vsak Štajerec, najbolje pa kmetijsko ljudstvo. Ali bodo od shoda sklenjene prošnje kaj pomagale ali ne, to ni gotovo pa tudi nemogoče ni. Vsakako je pomagal resnici na dan, kar je tudi nekaj vredno. Nemški liberalci ne bodo mogli še dalje tako rogoviliti z gruntno dačo in kmete begati in dražiti zoper svoje vrle poslance, kakor do sedaj. Preočitna resnica jim usta zapira in peresa ustavlja!

*) Brž, ko nam dojde ves govor g. Krepežev, ga objavimo prav radi, g. Steinerju pa bodi za njegove prijazne besede izrečena prisrčna zahvala! Ured,

Gospodarske stvari.

Nekaj o občinskem gospodarstvu ob priliki ljudskega štetja.

Ob konci t. l. se bo po celem cesarstvu ljudstvo štel in vsak se bode moral z „domovnico“ ali „heimatscheinom“, sploh z domovinskimi pismi izpričati. Tako ljudsko štetje je sploh nekakšna podlaga in vredovanje domovinskih pravic. Vsak župan ima pravico od vsakega inostranca ali tujca tirjati domovinskih dokazov in se ima v pole ljudskega štetja tudi sploh vpisati vsakemu prebivalcu domovina ali domovinska občina. Pri poslih in drugih osebah, ki lastnega posestva nimajo, še bo to vsakako precej redno izišlo. Ali velika pomota se zamore goditi pri posestnikih, ki so iz drugih občin in krajev prišli in so po takem v tej srenji inostranci ali tujci, ter se pri nepazljivosti ali neskrbnosti ali zvijači občinskih voditeljev zamore srenjam veliko krivice nagoditi, ki bi v prihodnosti občinam veliko škode povzročile. Domovinskih postav še ljudje posebno na kmetih vse premalo poznajo in razumejo, in ravno iz teh prihajajo javljene občinam najtežja bremena! — Po občinski postavi se srenjčani ločijo: 1) v občane in 2) v zvananjike ali tujce. Prvi, to je občani so: ali 1. pravi domačini, ali 2. le občinski deležniki. Pravi domačini so tisti, kateri imajo v občini domovinstvo, to je, že staro in popolno domovinsko pravico. — Samo občinski deležniki so pa tisti, kateri imajo v občini kako hišo ali zemljišče in so tedaj posestniki itd. (tudi v občini prebivajo, — že lahko dolgo prebivajo, celo od l. 1856 že slobodno) in taki, ki od rokodelstva ali obrtnije v občini pravi davek plačujejo. Pravim domačinom, ali imajo posestvo ali ne, ali so mladi ali stari, bogati ali revni, vrli ali malopridni, zdravi ali bolani: mora občina vselej dati domovnico ali druge domovinske pisma. Za prave domačine mora občina, ako so revni, ako obožajo, vselej plačati vse stroške, kateri se naberejo, ako so v bolnišnici, v hiralnici, v blaznici itd. Taki stroški pa ravno zdaj občine če dalje bolj tlačijo, ker ljudje vedno bolj obožajo. — Domovinska pravica se pa zdaj od 27. aprila 1859 sem na novo le dobi, ako koga srenjski odbor v občinsko zvezo sprejme. — Celó, ako župan in eden obč. svetovalec komu domovnico podpišeta, je že obveljalo, da se je občini prismolil. V sedanjem času se kaj pogosto tudi posestniki menjujejo, in čez nekoliko let mislijo prosti kmečki možje, da taki prišlec že spada v obč. zvezo, kar je velika pomota! Kdor ni že čez 24 let v srenji, ta ne spada celo k njej, ako ni po svojem stanu ali kterege niso izrečno v obč. zvezo sprejeli. Veliko občin si je že od deželnega zbora pridobilo postavo, da smejo kakov zdaten znesek tirjati od vsakega, kterege v obč. zvezo sprejmejo. — Koga v obč. zvezo sprejeti ni mala

reč! Vsaka občina ima gotovo za sedajne slabe čase dovolj svojih ljudi v zvezi, ki znajo kedaj priti v občinsko preskrbljenje. V nekterih občinah je kaj veliko posestnikov iz tujih krajev, ki bodo zdaj iskali si na lahko pridobiti domovinsko pravico. Previdne občine tega storile ne bodo! Če je tujec ravno zdaj morebiti premožen, morebiti bahač, pa koliko je dobrih in štimanih posestnikov že prišlo na kant! Treba je toraj tudi tukaj opaznosti.

Pravoslav.

Kuniči ali pitovni zajci.

III. Kuniči radi veliko krme pokvarijo, zato morajo se v vsakem predelu jasli napraviti za seno itd. tudi malo koritce za razno zrnje in plitva skledica za vodo in tekočo krmo. Vsa ta posoda mora redno, kolikor najbolj mogoče, snažna biti. Jasli niso le samo zaradi varčnosti pri krmi potrebne, ampak tudi zaradi tega, da živali sena ne pohčijo in usmradijo. Takšna spridena krma je kuničem pravi strup, ker scavnica ima mnogo fosfora v sebi in z njim se klaja ostrupi in tako živalicam lahko pogubna postane. V vsakem kuničišči mora prihranjenih celic biti za mlade samice, ki se ne smejo plemeniti. Na prevrtano desko se ali suho listje ali slama nastelje, da scavnica odteka; vsakih 8 dni se stara nastelj podrza in pokida in z novo nadomesti.

Samci se morajo posebič v ločenih celicah rediti. Za pleme se smejo le krepki, lepi in živi samci jemati, ki so že 15—18 mesecev stari. Samice morajo najmanj leta dni stare biti. Jeden samec zadostuje za 10 samic. Da se pa tudi prav oplemenijo, treba samico, ki se goni, v predelek samčev predjati in se oba jedno uro dolgo vkup in pri miru pustiti. Na to se samica sopeset v svojo celico predene. Samica nosi 30 dni. Dan poprej nego vrže t. j. 29. dan po sparani se mora breji samici mehke nastelji položiti, da si iz nje more toplo gnjezdo napraviti.

Samica nanosi v kotič suhe slame in si napuka iz trebuha mehke dlake, s katero nježne mladiče odeva, da mraza ne trpé. Kjer so kuničje samice, ki ravno mlade imajo, tam mora popolnoma tiho biti, sicer starka zbeži in mladiče, ki na sescih visé, iz gnjezda pomeče, ki tako le prelahko mraza konec vzamejo. Zgodi se pa tudi, da se prestrašena starka sploh v gnjezdo več ne povrne. Gnjezda se morajo večkrat preiskati in pregledati, mrtvi mladiči odpraviti, še živi in zvnaj gnjezda ležeči previdno v gnjezdo nazaj spraviti. Jedna samica ne sme nikdar več ko 8 mladičev dojeti. Ker pa nekatere starke po 17 mladičev vržejo, se jih mora vse kar jih je več, drugim starkam podložiti, ki imajo manj ko 8 mladih. Take starke rade sprejmejo tuje mladiče kot svoje, če so le istega plemena. Da pa kuničji rejec v tem oziru ne pride v nobeno zadrego, se mora na jeden dan 4—5 samic ubrejiti. Da pa starke ne oslabijo in potem tudi le pravih slabičev ne

povržejo, se ne smejo več ko 4krat na leto ubrejiti. Da se krepki in veliki kuniči vzredijo, jih je treba dva meseca sesati pustiti. Pozno na jesen povrženi mladiči se morajo mraza varovati. V to svrhu je treba duri hleva s slamnato šturjo zadelat.

Kuničja odrejašišča tistemu največ dobička vržejo, kateri imajo travnik. Krma se jim mora poleti vsaki dan po trikrat položiti, zjutra ob 5tih, opoldne in zvečer ob 6tih. Zvečer se jim mora najobilnejše položiti, kajti rano pred solnčnim vzhodom in zvečer kuniči najrajši in največ jedó. Zjutra in zvečer se jim polaga zelena klaja, opoldne seno in trikrat na teden zjutraj oves namesto zelenega. Proti koncu poletja in spomladi se jim mora suha z zeleno klajo mešati, da se kuniči po malem na zeleno in suho klajo navadijo. Po zimi se jim le po dvakrat na dan polaga. Zvečer dobivajo vsakokrat suho krmo, zjutra pa v ponedeljek: krmo zeleno, v torek: rono ali rudečo peso in otrobe, v sredo: oves, v četrtek: žolto korenje, v petek: ječmen, v soboto: kuhan krompir ali juho, v nedeljo: kolorabo ali pastinako.

(Dalje prihod.)

Konjerejcem štajerskim daje visoko c. k. namestništvo na znanje, da bode uradno licenciranje žrebcev vršilo se l. 1881. dne 21. januarja v Cmurku, 22. jan. v Mariboru, 24. jan. v Ptui, 25. jan. v Celji in 26. jan. v Mozirji, povsod ob 10. uri predpoldnem. Posestniki naj toraj ob rečenem času svoje žrebce postavijo pred komisijo. Kdor spuščá nelicencirane žrebce, ta bo kaznovan.

Sejmi na Koroškem 27. decembra v Eberstajnu.

Dopisi.

Iz Frauheima. (Letina — tatje). Spomladi smo se močno veselili dobre letine. Vse je lepo kazalo: pšenica, rž, ječmen, turšica, krompir, vinogradi, travniki. Začeli smo na travnikih kositi, rž žeti, ko dne 18. jul. t. l. prihuje strašna burja. Celo uro tolkla je gosta in debela toča neusmiljeno po našem silji. Potem je pa pridrla taka povodenj, da njej najstarejši ljudje ne pomnijo jednake. Voda je drla drevje iz zemlje, rovala trsove, zagraje, mostove, brvi, rušila zidovje pri mlinih, pri občinski cesti. Kmalu zavalila se je na polje in travnike jih zasipala s kamenjem, prodrom in lesovjem tako, da marsikteri posestnik svoje lastne zemlje ni več spoznal. Žalost bila je vseobčna in velika. Ljudje so se zanašali sedaj na ajdno in krompir. Toda krompir je zavoljo večnega deževja v našej ilastej zemlji zgnjil in ajdno je vlahajajoča pšenica in rž zadušila, ker smo njive po toči oškodovane bili podorali z iztepenim in v zemljo vbitim zrnjem vred. Namlatilo je se iz pobite slame tako-le: iz posejanih 8—10 vaganov

pšenice 3—4 vagane, od 6—8 vaganov rži 2—2¹/₂ vagana slabega zrnja. Ječmen in oves ni bil za mlatitev. Pokošeno blatno slamo smo takoj spravili pod streho. Turšice pridelali tukaj kmet navadno 30—40 vaganov. Sedaj je dobi komaj 2 do 3 vagane. Buče in fažol niso dozorele. Nimamo tedaj nič. Vinogradi niso dali nič in kažejo slabo tudi za prihodnja leta. Trs je preveč zbit in skvarjen. Sedaj nas pa tlači še druga nesreča. Pereči ogenj nam svinje pokončava. Nekaterim posestnikom so uže vse svinje poginile. Naposled omenim še tatov, ki so sedaj posebno nevarni, ker je zima brez snega; v noči od 14—15 t. m. so odprli Koderčevo klet; domači pes zalaja in vzbudi gospodarja; ta vstane, zgrabi puško in hiti proti kleti, zapazi človeka, ki hoče vbežati. Gospodar kriči: stoj! Tat se obrne in sproži pištolo pa ne zadene. Sedaj ustrelil gospodar in rani tatu tako nevarno, da ta obleži. Blíže pogledavši ga spozna. Bil njegov — bratranec! D.

Iz Šoštanja. (Javna prošnja do drž. poslanca g. dr. Vošnjaka). Prinesel sem danes k tukajšnjemu sl. dačnemu uradu pobotnico za neko vsled nakaza vis. c. k. namestništva v Gradci od 27. novembra 1880. šte. 3656 izplačati mi se imajočo svoto denarja. Pobotnica je bila pisana slovenski — in sl. davkarija je nij hotela sprejeti, rekši, da mora biti nemška, kajti je oni nakaz bil izišel v nemščini; ko bi nakaz bil slovenski — reklo mi se je — samo tedaj bi veljala tudi slovenska pobotnica. Na mojo prošnjo pokazala mi se je tudi ta odloka gledé nemških pobotnic, namreč: odloka c. k. deželne finančne direkcije v Gradci dne 17. septembra 1880 šte. 11929 namenjena c. k. glavnemu dačnemu uradu v Ptui, glaseča se tako, da v stvarih tičočih se — „Waaren-erklärungen, Anmeldungen des steuerpflichtigen Verfahrens, Bescheinungen und Auszüge aus amtlichen Registern und Vormerkungen, auf Kassa-Dokumente und alle Rechnungsstücke, welche der Censur einer Rechnungsbehörde unterliegen“ — slovenski jezik ne more veljati. Čital sem v šte. 43. „Slov. Gospodarja“ od 21. oktobra t. l. ukaz visokega c. k. finančnega ministra od dne 15. avgusta 1880 šte. 24321: dass von den Steuerämtern Quittungen, welche in slovenischer Sprache verfasst sind, anstandslos anzunehmen und zu amtshandeln sind. To objavljač prosim uljudno našega poslanca g. dr. Vošnjaka, naj omenjeno stvar blagovoli na znanje vzeti ter na dotičnem mestu potrebno učiniti.

Iz Griž pri Žavci. (Slovensko uradovanje). Naš novi občinski odbor je v svojej seji 15. t. m. vnovič enoglasno sklepal slovensko uradovanje pri občini in ta sklep c. k. okrajnemu glavarstvu v Celji naznanil s prošnjo, da naj občini Grižkeje dpošilja le slovenske dopise. Prišlo so tudi na občino nemške tiskovine za štetje ali za občni popis ljudij. Te nemške tiskovine se bodo na c. kr. okrajno glavarstvo poslale nazaj s proš-

njo, da se naj slovenske tiskovine pošljejo k nam. Tudi se poprosi, da se bodo državne postave slovensko pošiljale. Domačemu našemu jeziku ne bode prej veljave, dokler ne bomo Slovenci sami terjali jo.

Iz Celja. (Katoliškemu podpornemu društvu) je pristopil kot ustanovnik M. Kaučič, trgovec v St. Jurji ob južni železnici s 40 gld. Za božičnico so darovali: Velč. gg. Fr. Ogradi v Mariboru, Anton Šlander, vikar v Celji in J. Ž. po 5 gld. Društvu so darovali: č. g. Anton Vraz kaplan v Kapelah pri Radgoni 5 gld., gosp. M. Alziebler, lončarski mojster v Celji 2 gold., B. Brnce, posestnik na Zg. Hud. 2 gld., Jan Baloh, pos. na Zg. Hud. 2 gld., J. Matko v Sovodnjah 2 gld., 2 neimenovana 2 gld. Čisti znesek zadnje tombole: 26 gold. 14 kr. Bog blagoslovi dobrotnike in njihove darove!

Iz Ptuja. (Dorfbote med Slovenci. — Slovensko uradovanje.) Te dni mi je prišla v roke šte. 35. nemškega lista „Dorfbote“, katero izdaja štajersko društvo za olikanje ljudstva. Že v uvodnem članku ta list ostro udriha po sedajni vladi in večini državnega zbora in sicer za tega voljo, ker državni zbor še ni v enem letu popravil, kar so liberalci blizu v 20 letih zagazili. Vladi očita, da namesto zasluženih skušenih nemških vstavovernih uradnikov Slavjane nastavlja (?) da Slovincem celo slovenske srednje šole napravlja. — To se mora nekde daleč na Kinežkem gočiti, ker mi, saj v Ptui, niti trohice tega ne vidimo. Vendar pustimo to zabavljanje, takih čenč smo od prenapetih Nemcev vajeni. Če mislijo, da s tako debelimi lažmi ljudstvo likajo, naj jim bo, Slovence to malo briga ali čudom smo se začudili, ko smo na zadnji strani tega čudnega lista pod naslovom: „Vereins-Anzeiger“ šteli: Štajerskemu društvu za olikanje ljudstva so kot udi pristopili poleg 10 Nemcev so zraven zapisani: g. Mihelič Jož., Oberlehrer in St. Georgen an der Stainz, Šijanec Franc, Oberlehrer in St. Lorenzen, Pettau; Golob Martin, Gastwirth in Polenšak, Pettau; Woisk Jož., Gastwirth in Gabernik, Pettau. Tedaj 4 Slovenci. Kaj ta dva krčmarja zadevlje, ni druga omeniti ko Bog naj jima razsveti pamet, pa gg. učitelja, ki sta veljala do sedaj kot narodnjaka in stanujeta v narodno prebujenem okraji, moramo resno posvariti, da bolj ostrejšje besede sedaj ne rabimo. Gg. učitelja saj bi morala vedeti glavni smoter tega nemškega društva gledé Slovencev na štajerskem. Tukajšnji c. k. glavni dačni urad je že dobil od „zgoraj“ ukaz, da ima v slovenščini pisane pobotnice sprejemati ter izplačevati, toda le tiste, ki zadevajo deželni zaklad. Slovenske pobotnice deželnih profesorjev, kakor tudi vseh učiteljev ali sploh deželnih uradnikov se morajo toraj sprejemati. To je sicer nekaj, pa prav malo. Vedno se moramo pritoževati, kjer se nam pravica jemlje, počasi bomo že nekaj dosegli!

Iz Središča. (Nemškutarija) se hoče pri nas vgnjezditi. O začetku minulega meseca se je

tukaj odbor za „feuerwehr“ ali gasilno društvo osnoval, katero bi pri nas resen potrebno bilo, večidel so hiše s slamo krite. Pa ta „feuerwehr“, ki se snuje, ima vse druge muhe v glavi, namreč le narodnost slovensko pogasiti in posebno stranko napraviti. Ustanovitelj tega društva je še mladoleten človek, ki slovensko govoriti neče, „nur deutsch ist die Hauptsache“, to on reče in to modrost si je v Mariboru pri svojem bratu nasrkal, ki je nekda tudi za nemškega poslanca agitiral. Pa dosti od tega. Omenjeni odbor obstoji iz šest udov, namreč iz dveh židov, dveh nemčurjev in dveh Slovencev: ti bodo lahko gasili, samo da zdaj židova imata preveč s kupovanjem zrnja opraviti. Za predsednika je voljen židov, ki je spregovoril pri izvolitvi: Geld müssen wir auch haben, was ist zu machen? Ustanovitelj K. odgovori: Tombolo werden wir zu diesem Zwecke veranstalten und Geld ist da. Kaj ne? Kak Središčane novi za tako nemčurijo tiščijo! Dalje se je vprašalo, kaj da je s statuti? K. odgovori: z Maribora jih že dobimo (aus Marburg bekommen wir sie schon.) Drugi reče iz Ptuja so tudi dobri za nas. Tako daleč smo prišli! Kakor da bi mi ne imeli domačih za to sposobnih ljudij. Kakšna bo „komanda“ pri gasenju, to iz odbora vidimo, to bo hajkanje, kakor v babilonskem turnu. To je prvi „amboss“ za Središčane, kakor je v Ormoži „Schützenverein“, kojemu pa je že strelnega praha zmanjkalo. Samo eno želim, da bi, ker se bodo totti „feuertverci“ vgnezdili, drugi še ne pokvarjeni v njih družbo ne zahajali, kajti to se prime kakor smola. Kako bodo ti gasili, to vam še hočem naznaniti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski mestni zastop šteje več Judov, kakor bi treba bilo. Kaj čuda, da se je od judovskih piscev in novin zapeljati dal in začel vohati in šnofati, ali morebiti cesar za bližnjo ženitev cesarjevičovo ne kupujejo v tujih deželah pohištva. Tudi je žugal, da ne bo nemeravanega velikega plesa priredil cesarjeviču in njegovej nevesti v čast. Naenkrat dobi brezglavni zastop pismo od ministra Taaffeja, v katerem cesar ples prepovedujejo, denar siromakom odkažejo in še določijo 40.000 fl. za uboge. Dunajčane je strašno sram! — Preden je državni zbor razišel, bila je silno dolga seja, v soboto celi dan in potem celo noč do $\frac{3}{4}$ 4 zjutraj. Liberalci so kvantali brez konca in kraja in ker jim naši poslanci in ministri Taaffe, Pražak, Dunajevski itd. niso hoteli ničesar dolžni ostati, obnašali so se, kakor da bi bili zblaznili. Zastonj. Naša večina je sklenila: z Ogersko vred Bosni posoditi 3,800.000 fl. za izvrševanje železnice od Zenice do Sarajeva; odobrila izvolitev 3 poslancev konservativcev in velikih posestnikov v gornji Avstriji, številne prošnje iz Avstrijske zgornje in spodnje in iz Štajer-

ske zadevajoče pomnoženje gruntnega davka pa izročila ministrom z nalogom, naj na nje dobro ozir jemljejo, kar se bo gotovo zgodilo, kakor je „Slov. Gospodar“ iz zanesljivega vira izvedel. Koroški novi poslanec grof Goess se je liberalcem pridružil. — Vojaki dobijo od 1. jan 1881. naprej prežgano župo za zajutrek; vračuni se za vsakega 1'25 kr. — Nemški liberalci ščujejo kmete zoper konservativne poslance v posebnih shodih, toda kmeti poslužujejo se te prilike v obsodbo liberalnih naprav in postav. Tako so prišli liberalci iz deža pod kap! Zbegan kmet ne bo liberalec, ampak rogovilež, ali kakor Nemci pravijo: radikalec in socialist. — Na Ogerskem prodavajo zaporedom grajščine na kose. Toliko slovito magjarsko plemstvo propada, večji-del je v rekah židovskih oderuhov! Zagrebčani so se nekoliko pomirili. Iz Londona dobili so 5000 fl. podpore.

Vnanje države. Močno osupnila je ves svet novica o zvezi Nemčije in Avstrije s Turčijo in dalje, da hoče turški sultan za ovo dobroto Avstriji pustiti Bosno in Hercegovino, Bismarku pa veliki otok Kandijo, kakor je Angležem prepustil otok Ciper. Francozi in Italijani so radi tega najbolj hudi. Kmalu bo jasno, kaj je v tem resničnega. — Mož, ki je rumunskega ministra Bratianota hotel umoriti, je spriden gimnazijski profesor. — Na Ruskem pričakujejo ob novem letu velikih sprememb; pravijo, da bo car vladarstvo izročil svojemu sinu; s Kitajci so se Rusi pogodili na mirnem. V Nemškem je veliko Judov pri sodnijah. Nedavno je hotel lutrovsk duhoven prisegi dostaviti: „po Jezusu Kristusu, našem Gospodu“. Radi tega je judovski sodnik duhovna obsodil 3 dni v ječo. V Parizi so pretečeni teden v noči prišli policaji in iz vseh učilnic križe in pobožne podobe pobrali in odpeljali. — Po pravici so torej papež Leon XIII. nedavno zbrali svoje kardinale ter se milo pritoževali, kako nevera in hudobija na celem svetu pritiska na vero Kristusovo in njegovo sv. Cerkev. Tolažijo se s tem, da se razkolniki in sploh kristijani v jutrovi deželah vedno bolj zanimajo za naslednika sv. Petra, za vidnega namestnika Kristusovega, rimskega papeža!

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

XI. Dr. Magdič je z neutrudljivim delovanjem v svojem poklici kot zdravnik, svojo neomahljivo značajnostjo zaslužil spoštovanje slednjega poštenjaka bodi kterega koli političnega mišljenja. Kdo tudi nebi ljubil tako blage duše? Someščani so ga vselej volili v občinski zastop celih 27 let. Bil je ud okrajnega šolskega svetovalstva, ud in odbornik okrajnega zastopa do smrti. V krajnem

šolskem svetu bil je do l. 1873 prvomestnik. Tako je mesto Ormož in njegov okraj počastilo moža, kakošnjih nam le redko rodi mati Slava.

Da so se v prvi dobi našega narodnega gibanja po mestih in trgih narodnjaki na prste jedne roke lahko sošteli, je obče znano. Tako je bilo tudi v Ormoži. Če ravno neizrečeno po malem, vender povsod se na bolje obrača. Tudi v Ormoži je prirastlo zadnja leta lepo število odličnih narodnjakov, tako, da so pri zadnjih volitvah v kljub mršavam volilnim redom v okrajni zastop zmagali in prvokrat priveslali do večine. Ali blagemu dr. Magdiču ni bilo dano gledati teh lepših dnevo. Že nekoliko let sem začela je podjedati njegovo zdravje huda bolezen, za katero še menda vsa zdravilska umetnost do sedaj ni našla zdravilne trave. Lotil se ga je znotranji rak. Davno je dr. Magdič kot skušen zdravnik že spoznal, da so mu šteti dnevi življenja. Njegov prijatelj od mladostnih let in sošolec mi je pravil, da je pred 5 letmi, ko še od njegove bolezni nikdo nič vedel ni, nekega dne djal: „Kakih 5 let še je mojega bivanja na zemlji.“ Ni se zmotil. Blizo ravno tako je prišlo. Blažilna moč verskega prepričanja, katero človek kot zlahkno cvetlico od mladosti goji v svojem srci, se pač najlepše pokaže v trpljenji in smrti. Svojo jako hudo bolezen prenašal je ves čas z izgledno potrpežljivostjo. Mesto da bi bila njega, je on svojo žalostno družino, katero je on tako srčno ljubil, vedno tolažil. Govoril je svoje blagej tovaršici, naj si po njegovi smrti nikakor ne delajo britke vesti, kakor da nebi za ozdravljenje bili zadosti storili, največje prizadevanje bilo bi zastoj. Osem dni pred smrtjo želi prejeti sv. popotnico. Ko mu domači velevali: saj ni tako velike nevarnosti, jim zavrne: človek mora s svojim Bogom sklenoti račun pri zdravi pameti in popolni zavednosti. Po mestih se ta krščanska dolžnost rada odlaga do zadnjega trenutka, ko je navadno že prepozno. Pravoč je: Kako življenje, taka smrt. Pri našem blagem dr. Magdiču se je tudi ta pravoč uresničila. Verem krščanski duh je vodil celo njegovo življenje, in tako je bila tudi zlahkna njegova smrt pred božjim obličjem. Ko je neštevilnokrat Boga zahvalil za vse prijete dobrote, je ves vdan izdibnil svojo blago dušo 23. jan. 1879. 59 let star.

Kdor ima kako premoženje, mora še zato skrbeti, da se tudi po smrti vse lepo poravna, da ne nastanejo potem med zapuščeno družino prepiri in pravde. Dr. Magdič je napravil l. 1878 jasno poslednje sporočilo. Mislim, ako nekaj iz tega navedem, bodo dragi bralci njegov značaj bolje spoznali, kakor po slabih črticah, koje sem o njegovem životopisu narisal. Sporočilo ima 3 dele. V 1. je vse uravnano, kar zadeva njegovo premoženje; 2. del ima napis: „Moje želje“ in v tem delu govori: „Vse že imenovane naredbe se imajo smatrati kot moje želje, in pričakujem od ljubezui moje družine do mene in med seboj, da se bojo

po mogočnosti izpolnile; vendar nekaj še imam na sreci, kar posebno želim in tu izrečem: 1. Kakor najsrčneje želim, da vi otroci svojo mater visoko v časti imate in njo v vodstvu gospodarstva na vse strani po mogočnosti podpirate. 2. Presrečno želim, da vi otroci ves čas življenja med seboj v miru in složnosti živite in drug drugega po moči podpirate. 3. Kakor najsrčneje želim, da vi otroci dobljena posestva lehkomišljeno ne zapravite, temoč s vso železno odločnostjo ohranite in mogoče dobro nadaljujete. Božji blagoslov z vami!“ Res, zlate besede!

„Navedene želje, so le želje in upam, da se bodo izpolnile; pa moja volja je volja očeta, kterega voljo je moja družina v življenji vedno cenila, in po pravici smem pričakovati, da jo tudi po moji smrti izpolni. V 3. oddelku se naroča: kako se naj njegovo telo na oder položi, kako zvoni, kake sv. meše služijo, in slednjič pod štev. 5 je naročeno: vsak nagrobni spomenik je ostro prepovedan, samo lesen križ se naj postavi s tem le napisom: „Tu počiva Anton Magdič, doktor zdravilstva in ranocelstva. Rojen 17. januarja 1820, umrl? (23. jan. 1879.) Naj počiva v miru.“ — Blaga gospa je se do slednje pike po tem naročilu ravnala, samo v eni ne. Naročil je namreč: le domača gg. duhovna ga naj spremljata k zadnjemu počitku. Veleč. g. Velikonedeljski dekan, sošolec in najstarejši prijatelj v celem okraji, si ni dal zabraniti. Vodil je spreved in tako skazal zadnjo čast blagemu možu. Naj počiva v miru.“*)

Jakob Meško.

Smešničar 52. V Bosni uže na sledeči način nemškutarijo. Sodec Bošnjaku: gdo se ti zvalio? Bošnjak: gospodine, nisam se izvalio. Sodec vpraša pisarja Hrvata: was sagt er? Pisar, ki slabo nemški zna: dass er nicht gestürzt hat. Sodec Bošnjaku: nereklo ja tebe: palo, negó kak se ti zvalo. Bošnjak zarad rime misli, da je to kaka pesen in se smeje: Sodec: ti vrag, ti tvoja moja mater, kak se smijala mene? Bošnjak: smijem se, što pjevaš. Sodec: k...: fiks aleluja! aber fragen sie ihn, wie er heisst? Pisar: kako se zoveš? Bošnjak: Marko Stepič. Sodec: aufschreiben. Kople si (od kodi si)? Bošnjak: nisam kopile, još mi otac i majka živu. Sodec: was murmelt der Kerl? Pisar: dass er kein Seitenkind sei. Sodec srdito Bošnjaku: sada ne malo časa, ti čekala vani jedna hodina, idi!

Obzor in Edinost.

Razne stvari.

(Za nesrečne Zagrebčane) darovali so: Šalska dolina po č. g. dekanu M. Trafeniku 7 fl., farani sv. Janža na Dravskem polji 4 fl., farani Jareninski 10 fl. 50 kr., farani sv. Lovrenea v puščavi po č.

*) Vsem p. n. gospodom, ki so mi stregli ustmeno in pismeno z različnimi podatki za ta životopis, prisrčna hvala!

g. župniku Toporišiči 30 fl. 24 kr., Hočka kaplanija 2 fl., farani Marije snežne 8 fl. 25 kr., farani Ljubenski 6 fl. Bog plati!

(*Mariborska čitalnica*) obhaja dne 26. dec. t. l. svoj občni zbor ob 7. uri zvečer. Vspored: predčitjanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2) govor predsednikov, 3) poročilo tajnikovo, 4) poročilo blagajnikovo, 5) volitev 2 pregledovalcev računov, 6. volitev novega odbora, 7. razni predlogi. K obilnej udeležitvi vabi.

Predsedništvo.

(*Vabilo k božični veselici*), ktera se obhaja v sredo, 29. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v vrtui sobani pri „belem volu“ v sledečem redu: 1) „Pastirica iz Lurda“, igrokaz; 2) Razdeljevanje božičnih daril, 3) Petje. Zavoljo tesnega prostora se zamorejo te veselice vdeleževati samo p. n. udje našega društva in posebej povabljeni p. n. gostje kat. podp. društva. Odbor.

(*V Zavrači*) so nepoznani tatje vlomili v klet g. Mart. Kokolovo, ukradli 120 litrov vina, a na posled hišo gosposko užgali.

(*V Ormoži*) bo v torek 28. dec. t. l. ob $1\frac{1}{2}$ 2. uri popoldne občni zbor vrlega društva „Sloge“ v gostilni g. Kandriča. Želimo živahne udeležitve!

(*Potres občutili*) so v noči 16—17 v Zagrebu, Varaždinu, Križevcih, Krapini, Samoboru, v Veliki nedelji, v Radgoni, v Možgancih, v Ptui, Pragerskem, Mariboru in Ribnici. Učenjak Rudolf Falb razlagal je v Mariboru o potresih in djal, da je podzemeljska sila pod Zagrebom in vsem potresnim okrogom vgasnila ter da utegne zemlja 23 ali 24. in 30. ali 31. dec. nekoliko zatrepetati, vendar nevarnost je prestana. Znaprej prorokuje mir za kakih 300—400 let. Bog daj!

(*Železnica Poličanska-Rogaška*) ne bo držala skoz Slatino, ampak pred njo zavila v Jemenčji dol in potem zopet pri g. Haimeljevej pristavi krenola proti Slatini in Rogacu. Kolodvor bo mogoče blizu Slatine vendar tako, da topličarji ne bodo nadlegovani.

(*Kajhe prenapolnjene*) so v Celji. Treba bo zaprte ljudi inam spraviti, ker je prav za prav le za 180 oseb prostora.

(*Mariborska c. k. davkarija*) ni hotela č. g. M. Kolenki, provizorju v Lembahu, izplačati 60 gold., ker je predložil slovensko pobotnico. Urad se sklicuje na ministerski zaukaz od 17. sept. 1880 štev. 11929.

(*Milostljivi knez in škof*) so darovali za nesrečne Zagrebčane 100 fl. — Svetli ban se jim je lastnoročno za dar zahvalil.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. gg. Očgerl 11 fl., Kalin Fr. 3 fl. (1879—1881) in Duplnik 1 fl. letn.

Loterijne številke:

V Gradci 6. novembra 1880: 69, 19, 27, 34, 79.
Na Dunaji „ „ 61, 13, 26, 3, 34.

Prihoduje srečkanje: 31. decembra 1880.

1—3

Na prodaj

imam 6000 gruškovih, 2 letnih, 1—2 šolna visokih divjakov po 3 kr.; 3000 jabelkovih divjakov, enake starosti in visokosti po 2 kr. 500 mladih, 3 šolne visokih hrastičev po 5 kr.

Martin Žnidar,

posestnik v Košnici pri Celji.

2—3

Preselitev

špecerijske kupčije.

Slavnemu občinstvu naznanjam uljudno, da sem svojo špecerijsko kupčijo v nekdanj Wohlslagerjevej hiši, kder sem 8 let tržil, preselil v hišo štev. 23. v Tegethoffovej ulici (graškem predmestju) zraven gostilne „zur Stadt Wien“, kder sem uže leta dni tudi imel štacuno.

Zahvalivši se svojim prejemnikom za skazano mi blagovljno zaupanje prosim ob enem, da me še znaprej z obilnimi naročili počastijo. Vselej jim bodem si prizadeval točno in z dobrim blagom ustrezati.

V Mariboru meseca decembra 1880.

Z odličnim spoštovanjem

Silv. Fontana.

Zahvala in priporočba.

Vljudno podpisani izreka pristrčno zahvalo slavnemu občinstvu za skazano mu dosedanje zaupanje ter naznanja, da svojo krčmo do božičnih praznikov preseli v lastno prej Matzelnovo hišo. Ime krčmi ostane dosedanje:

„Alte Bierquelle“

Zagotova točno postrežbo v popolno zadovoljstvo slavnega občinstva. Prosi vljudno za obilno obiskovanje njegovih prostorij, kder je tudi slavna slovenska čitalnica mariborska nastanjena.

Z najodličnejšim spoštovanjem

1—3

Franz Grajner.

3—3

Priporočba.

Vsega zdravilstva doktor **Janez Hostonski**, daje uljudno na znanje, da se je v Mariboru Pfarrhofgasse 11. v I. nadstropji naselil kot praktični zdravnik.

Posluje dopoldne od 9—10 ure in popoldne od 3—4 ure.

6—10

Kot izvrstne priznane, prave
voščene sveče
izdelane iz pravega bučelskega voska
priporoča

P. & R. Seemann v Ljubljani.

2—3

OZNANILO.

Ravnateljstvo vzajemne graške zavarovalnice proti ognju daje uljudno na znanje slavnemu občinstvu, da se zavarovanščina za leto 1881 pričenja vplačevati dne 1. januarja 1881, kar se vselej zgoditi zamore ali pri ravnateljstvu v Gradci v lastnej hiši šte. ¹⁸/₂₀ Sackstrasse, ali pri distriktnih komisarjih.

Bodi vendar opomnjeno vsem onim p. n. zavarovancem, ki so uže prvih 9 mesecev l. 1879 pri tej zavarovalnici s svojimi poslopji bili zavarovani, ter so od one dobe zmiraj nepretrgano pri njej zavarovani ostali, oziroma ki so tudi leta 1880 ondi bili zavarovani, da se jim bode vsled sklepa obnečnega zbora dne 24. maja t. l. iz dobička v upravnem letu 1879 nabranega 10 odstotkov ali procentov v zadnjem letu plačane zavarovanščine pripisalo, tako da bodo l. 1881 deset procentov manjšo zavarovanščino vplačati imeli nego l. 1880.

V Gradci meseca decembra 1880.

Ravnateljstvo vzajemne zavarovalnice proti ognju v GRADCI.

Po
ceni.

rokotvornim in novonošnjim blagom, ter zaloga

Po
ceni.

1—5

G. SCHMIDL in družnik v CELJI

priporočata po najnižjih cenah svojo vsaki čas bogato in skrbno izbrano zalogo

bombažaste (pavolate) in volnate hlačevine, raznobarvnega novonošnega sukna, za moško obleko, tiskane bombaževine (pavolate tkanine) ter mnogovrstne volnate in svilnate tkanine, za žensko obleko, bombažastega, na pol in čisto lanenega platna v vsaki zaželjeni širokosti, za telesno, namizno in posteljno rabo, volnatih zimskih rut, ter svilnatih, volnatih in bombažastih robeev, razne tkanine za podvleko (futer) iz volne pletenega, in vsakovrstnega drobnega blaga na drobno in debelo.

Ako se pismeno želja izrazi, in proti vračanju, dopošljajo se od vsake vrste blaga vzorci in spiski cen.

Naročila se dobro in nemudoma izvrše.

Šivalni stroji se prodajejo po gld. 5 in gld. 10, cenejše ko dosedaj, proti takojšnji plači, ali vloženju zadatja, na mesečne obroke po gld. 5.

Po
ceni.

Štv. 38 ogel glavnega trga „pri škofu“ ogel poštnih ulic štv. 38.

Po
ceni.